

Пирати сурфују анонимно

Пише: Зоран Грбић
четвртак, 15 март 2012 22:40

У свим футуристичким филмовима и популарним романима прошлог века, који су говорили о тмурним тоталитарним временима будућности, по правилу је постојао један вођа, херој приче коме је дозлогрдило да живи по правилима апсолутистичке власти, па је сам узео и куку и мотику, и кренуо против система. Данас, када многи желе да од интернета направе контролисану средину, Анонимуси су нешто друго. Романтичарску идеју о револуционарном лидеру, у виртуелном свету заменила је романтичарска идеја о анархо-револуцији, у којој су индивидуе део групе, без вође, без идеја, са само једним заједничким циљем, а то је борба за заштиту слободног протока информација на интернету.

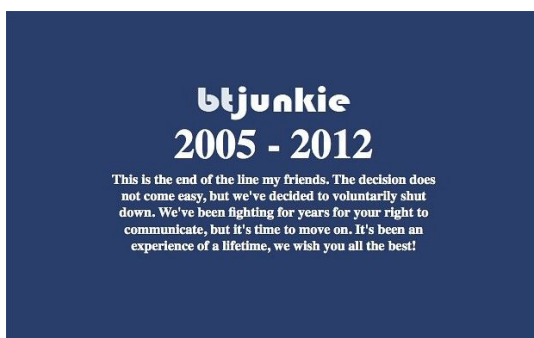
Стицајући срећни околности, поред доброг имена добили су и маркетиншки добар изглед, са *Stu Hawkes* маркетинга, што је додатно утицало да се покрет омасови. Иако Анонимуси постоје неколико година, широк популарност и ширење „чланства“ добио је након затварања сајта *Megaupload*. Након познатог затварања сајта, затворено је и неколико мањих и локалних, а остали који се баве сличним послом променили су начин рада и увели самоцензуру. Уз такве сајтове, један од највећих сајтова за размену торента, *BTLink*, извршио је самозатварање, вероватно из страха од казне.

Све то утицало је на Анонимусе да прогласе општи рат против свих оних заслужних за промовисање контроле интернета, па су тако у кратком временском периоду нападнути и оборени сајтови великих продуцентских кућа, али и америчког Министарства правде и *FBI*, што је представљало и почетак напада светских размера, на сличне „локалне“ сајтове. Неки од таквих напада су бизарни, као напад на сајт *СНС-а* у Гроцкој, Владине

канцеларије за развој недовољно развијених подручја, или као онда кад су на нападу сајт католичке цркве у Северној Каролини постављени текстови о еволуцији, или кад је у Мађарској, на сајту измењен текст њиховог Устава.

Требало би подсетити да чланови Анонимуса углавном нису хакери, како су представљени у званичним медијима. То су обични корисници интернета, који на једноставан начин, групним DoS нападима обарају циљане сервере. DoS напади су (баш као што би то звучало и у неком српском значењу) групни напади, изведени са више места, усмерени према једном циљу због његовог обарања. Такви напади на сајтове су у традиционалним медијима представљени као нешто што је опасно и битно, значајан револуционаран чин, иако уопште није тако. Осим у ретким ситуацијама кад напад изводе прави хакери (крађа гигабајта података од НАТО у јуну прошле године, узимање мејл адреса са сајта Стратфора, узимање информација о полицајцима који су вршили прекомерну силу на протестима у Америци, или брисање података на серверу бескрупулозног Монсанта), такво обарање је као лупање стакла на нечијем излогу, без уласка у радњу са робом. Није ни мало опасан по оне који су нападу (излог се брзо поправи), и важан једино за скретање медијске пажње, оних великих медија који допиру до ширег круга људи. А то може да буде битно и корисно само уколико Анонимуси и пирати имају неку јаку, добро потковану причу за тако привучене медије. А они то немају.

Можда није популарно рећи, али највећи број оних који се боре против АСТА, излазе на улице и обарају сајтове, заправо се боре за могућност да бесплатно скину филмове и музику. Никад се интернет заједница није брже организовала у заједничкој борби против нечега, и никад никаква акција на интернету није била бројнија од ове, никад више потписника испод петиција. Тешко да је већина оних који протестују забринуто за то да ли ће у будућности моћи да негде прочитају неку незападњачку верзију дешавања у

Сирији, или за то да ли ће моћи да погледају видео о формирању новог концентрационог логора FEMA у неком беспућу Аљаске. Не верујем ни да је већина забринута да ли ће фармацеутске компаније моћи да забране производњу неког лека због заштите интелектуалне својине, јер да је већина тако забринута за здравље, постојао би неки протест против усвојеног НАССР-а (Хасап), или још увек непотписаног Codex Alimentarius-а. Пре ће бити да је покрет толико масован, јер су људи забринути за то да ли ће моћи да скину неки нови холивудски хит. Што је опет у реду, и то је део слободе интернета, не бих да моралишем о томе, сви смо то радили. Али, не може борба за слободно скидање да се проглашава борбом за неке више циљеве. Односно, можда би и могло, али прича Анонимуса и Пирата је доста слаба и неубудљива у томе.

Иако Пирати (код нас постоји Пиратска партија Србије) нису званично део Анонимуса, и обрнуто, могло би се рећи да су у начелу слични, и да представљају јавни глас покрета Анонимуса, који по дефиницији нема званичан јавни глас. Аргументација коју они имају, базира се на идеји да није морално да постоји нешто као copyright, и да није у реду да новац намењен ауторима одлази и издавачима и посредницима, а све се правда жељом за истинском заштитом права аутора. Овакав аргумент у старту пада у воду. Залагање за бесплатно скидање садржаја, уз залагање за заштиту аутора, не делује убедљиво. Уколико сами аутори немају ништа против да њихов издавач, филмски продуцент, дистрибутер и сл., прикупља новац за њих, зашто би било ко од корисника услуга имао ишта против тога? И, зашто би било који корисник позивао на неплаћање услуга, у име заштите права онога ко треба да добије новац? Због тога, све то помало подсећа на виц са поентом „Немој молим те више да ме браниш“.

Можда из даљине, и на први поглед, неко може да помисли да се овде ради о некаквој робинхудовској мисији, борби за правду, али изгледа да је ипак само реч о жељи да се бесплатно прибави нешто што је неко други направио. И тешко да ће шири део јавности прихватити ту врсту аргументације. Борба за права аутора се не остварује тако, и просто не видим како је могуће да неко замисли да новац иде само аутору, а не посредницима. Да би неко снимео песму, мора прво да оде у нечији студио, па да му нека издавачка кућа објави диск, па да затим то неко промовише, па да онда уђе у дистрибуцију, и продаје по радњама и сајтовима. Што се тиче филма, ту је још више људи укључено. Несумњиво је да је међу издавачима, дистрибутерима, филмским кућама и студијима, много оних којима није нимало стало до уметности, и који на ауторски рад гледају као на било коју другу робу. Али, то су људи који су приметили неког аутора, певача, сценаристу, и веровали у њега толико да су били спремни да уложе новац у неки пројекат. Наравно да је нормално да очекују да од уложеног новца нешто и зараде, и просто је неразумно позивати на неплаћање, само зато што неко од Пирата сматра да су они корпоративни бездушници, који зарађују на уметницима.

Осим тога, уколико би Пирати успели, и уколико стварно нико више не би плаћао за оно што купи, у име тзв. заштите права уметника, филмови се више неће правити. Неће бити пара за то. И постоји ту један леп пример. Ваљда од како постоји пракса крековања (дакле, крађе у циљу бесплатне употребе) компјутерских програма игрица, уз сваку такву крековану, бесплатну верзију софтвера, они који су је учинили доступном по правилу остављају и један текст фајл, у коме позивају кориснике да купе ту игрицу или програм, уколико им се допадне. Ти, по правилу, млади људи, довољно су свесни да свој рад представе само као нешто што служи за пробу пре праве употребе, и чињенице да нови програми неће бити прављени уколико не буде оних који их буду куповали.

Због свега тога мислим да залагање за неплаћање ауторских права по постојећим правилима, и уопште, борба за правдање таквог чина, па чак и било какво помињање неплаћања, штети читавом покрету у борби против споразума АСТА. Кажу да је споразум АСТА изузетно широк и, иако је наводно настао у циљу заштите права, под њега у будућности може да потпадне било каква размена информација. И то не само информација вести из проблематичних светских подручја. Постоје они који сматрају да би, на пример, на основу АСТА у будућности неки произвођач лека могао да забрани извоз и производњу лека за поједине државе. Због тога би протест према локалним владама, које би требало да ратификују документ, требало усмерити на захтеве да се таква АСТА редефинише, и одреди само и искључиво на заштиту ауторских права. Сваки покушај да се одбрани неодбрањиво, правдање неплаћања за ауторски рад, служи дискредитовању покрета за слободу информација.

Начелно, протест Анонимуса против SOPA (у САД) и међународног, крајње мистериозног споразума АСТА, јесте потпуно оправдан. Нико не би смео да има контролу над интернетом, и нико не би смео да контролише производњу и промет лекова. Али борба против тога постаје дифузна кад се постави превише циљева, који су већ ионако превише широки због бројности чланства. Масовност протеста Анонимних, ма колико то била предност је, без вође, уједно и његова највећа мана. Па тако, неки од чланова и активиста сматрају да су режими у Сирији и Египту аутократски, и боре се против тога, а други су против владе у Вашингтону. Једни сматрају да се Иран недозвољено игра атомским оружјем, а други да је Израел претња светском миру. Једни су верници, други обарају сајтове цркава. Због тога читав такав протест подсећа на бесмислену игру насумичног обарања сајтова, и тешко да ће они који би требало да усвоје споразум озбиљно размотрити такву врсту протеста.

Али, чини се да читава прича са АСТА и SOPA можда и неће бити тако важна. Не само због тога што се показало да неко може да буде осуђен и без усвојеног закона SOPA, него и зато што се спрема нешто што изгледа далеко озбиљније. Државе третирају интернет на основу Споразума из Мелбурна, када су крајем осамдесетих делегације у

Пирати сурфују анонимно

Пише: Зоран Грбић
четвртак, 15 март 2012 22:40

оквиру Међународне телекомуникационе уније потписале споразум који регулише и начин функционисања интернета. СФРЈ је тада била једна од потписница документа, као и већина осталих земаља. Сада некима изгледа да је такав споразум превазиђен, па је за децембар у Дубаиу најављено ново окупљање држава чланица Уније. Разговори би требало да буду посвећени новим правилима у сигурности и размени података, али и другачијој врсти наплате размене података на интернету, роамингу и другим телекомуникационим услугама. Говори се и о новој регулацији и наплати P2P протокола (значи, збогом торенти), па и о томе да ће свако скидање података из неке друге државе бити додатно наплаћивано. Интернет каквог знамо данас, могао би нестати потписивањем оваквог споразума, јер би његово усвајање у државама чланицама Уније (која је део Програма Уједињених нација за развој), вероватно било обавезујуће, а не мандаторно као што је случај са АСТА.